



**Crna Gora**  
**AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE**

**Broj: 02 – 106**  
**Podgorica, 25.01.2022. godine**

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 05/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktor Agencije za elektronske medije donosi

**RJEŠENJE**

1. Privrednom društvu „AST“ d.o.o. iz Podgorice, emiteru televizijskog programa „Prva TV“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera jer je dana 8. decembra 2021. godine, u prilogu u okviru centralne informativne emisije „Žurnal“, u terminu od 19:11:17 do 19:16:41 sati, emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju (oglašavanje).
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
  - a) emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, što je zabranjeno članom 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11),
  - b) emitovanja telepromocije u informativno-političkom programu, što je zabranjeno članom 53 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama.
3. Nalaže se privrednom društvu „AST“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „Prva TV“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odozrenju za emitovanje.
4. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
5. Ovo rješenje će se objaviti na web sajtu Agencije za elektronske medije [www.aemcg.org](http://www.aemcg.org).
6. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

**O b r a z l o ž e n j e**

Dana 9. decembra 2021. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) dostavljen je anonimni prigovor na rad privrednog društva „AST“ d.o.o. Podgorica (u daljem tekstu: emiter), emitera televizijskog programa „Prva TV“ (zaveden kod Agencije pod br. 02-1290 od 09.12.2021. godine).

Predmetni prigovor se odnosi na prilog emitovan u okviru centralne informativne emisije „Žurnal“, dana 8. decembra 2021. godine u terminu od 22:00:57 do 23:13:06 sati. Po mišljenju podnosioca prigovora, „emiter je napravio prekršaj člana 53. kao i člana 44. Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama, na način što je u svojoj centralnoj informativnoj emisiji emitovao višeminutni komercijalni sadržaj kompanije EPCG promovišući projekat Solar3000“.

Polazeći od navedenog, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: Zakon) i Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: Pravilnik).

Po tom osnovu, Sektor za monitoring Agencije je nakon uvida u snimak emitovanih programskih sadržaja emitera sačinio nalaz dana 14.12.2021. godine (akt broj 05-1290/1 od 14.12.2021. godine).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Pravilnika

i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-1290/2 od 15.12.2021. godine). U ostavljenom roku emiter nije dostavio traženo izjašnjenje.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Televizijsko oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kojeg oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod, uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tačka 14 Zakona).
- Prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 1 tač. 15 Zakona).
- Telepromocija, prema članu 4 st. 1 tačka m) Pravilnika, predstavlja oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određeni proizvoda ili usluga.
- Članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.
- Članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda.
- Član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika predviđaju da radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja.
- Članom 53 stav 1 Pravilnika propisano je da se telepromocija ne smije koristiti u dječjim, vjerskim i informativno-političkim programima i programima o tekućim događajima.

Na osnovu uvida u snimak emitovanog programskog sadržaja, može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je dana 8. decembra 2021. godine, u terminu od 18:59:41 do 19:29:11 sati, emitovao centralnu informativnu emisiju „Žurnal“, u okviru koje je prikazan prilog o projektu „Solari 3000+“, čiji je opis dat u tački 2.
2. Programski sadržaj koji se odnosi na navedeni projekat emitovan je u terminu od 19:11:17 do 19:16:41 sati. Opis priloga dat je u nastavku.

Najava (voditeljka u studiju): „*Predsjednik Odbora direktora Elektroprivrede Milutin Đukanović boravio je u posjeti porodici Janjušević iz nikšićkog naselja Ozrinići. Predstavio im je pogodnosti projekta 'Solari 3000+' koji Elektroprivreda sprovodi u saradnji sa Fondom za zaštitu životne sredine. U razgovoru sa domaćinom, Slobodanom Janjuševićem, Đukanović kaže da ovaj projekat odgovara svima, a najviše običnim građanima.*“

Na samom početku priloga emitovan je dolazak predstavnika projekta „Solari 3000+“ kod porodice Janjušević. Tokom navedenog dijela priloga prikazani su predstavnik Elektroprivrede i dvije osobe koje na sebi imaju košulje sa logotipom projekta.

Milutin Đukanović – Elektroprivreda Crne Gore: „*Mi smo krenuli da radimo jedan projekat 'Solari 3000+', želimo na tri hiljade objekata za individualno stanovanje da postavimo solarne panele u sklopu ove energetske tranzicije, a na taj način bi omogućili vama i vašem domaćinstvu da poslije pet, šest godina dobijate električnu energiju džabe. A u tom periodu bi vam ta rata za tu opremu, plus od tog momenta kad se to instalira, račun za električnu energiju bio manji od dosadašnjeg računa za električnu energiju. Pomalo djeluje nestvarno,*



*je li tačno? Djeluje nestvarno. Znači, do sad ste imali račun za električnu energiju sto eura, a sad ćete kad vam sve ovo instaliram, vi ćete sljedećih šest godina plaćati takođe sto eura, ali plaćaćete i opremu i električnu energiju. Poslije šest godina, električna energija vam je besplatna."*

Po ulasku u kuću, na početku izlaganja Đukanovića, prikazan je krupni kadar projektnih brošura poredanih po stolu u dnevnom boravku.

Milutin Đukanović – Elektroprivreda Crne Gore: *„Ovaj projekat će vama omogućiti besplatno korišćenje električne energije. Nama će smanjiti deficite, da manje uvozimo. Jer, zamislite, u Elektroprivredi, imali ste slučaj do sad najveće deficite smo imali u ljetnjim mjesecima, kad najviše sunca imamo, mi smo morali da je uvozimo i to je van pameti. I plus će to raditi naši ljudi, zaposlićemo nekoliko stotina građana Nikšića, Podgorice i ostalih gradova i potrudimo se zaista da budu svi zadovoljni. I mi kao Elektroprivreda i prije svega vi, jer smo mi vaša kompanija, a naravno, otvoriće se veliki broj novih radnih mjesta."*

U nastavku priloga bilo je riječi o tehničkim aspektima instaliranja opreme navedenog fotonaponskog sistema.

Novinarski tekst (OFF): *„Pogodnosti projekta su, kaže domaćin Slobodan Janjušević, ogromni, pa zato naglašava, nije imao dilemu da li da postane korisnik."*

Slobodan Janjušević – domaćin: *„Ovo je stvar budućnosti, pa ovim putem pozivam sve ostale učesnike u ovom projektu 'Solari 3000+' da se prijave na ovaj poziv i mislim da su uslovi vrlo povoljni, ne bi trebalo ovo odbaciti i ovo bi trebalo da svi prihvatimo."*

Novinarski tekst (OFF): *„Predsjednik Upravnog odbora Elektroprivrede poručuje da će i ubuduće biti cilj da se građanima što jednostavnije predstavi ovaj projekat jer, dodaje, ovdje su svi pobjednici."*

Milutin Đukanović – Elektroprivreda Crne Gore: *„Vidimo da živi razgovor mnogo više znači nego što znače i društvene mreže i tako naravno i to treba koristiti, ali u živom razgovoru ljudima se to bolje objasni. Kod naših građana postoji dosta jedan vid nepovjerenja prema nečemu što je novo. Pogotovo ovdje ćemo koristiti i najmodernije tehnologije, prelazimo na korišćenje zelene energije i mislim zaista da ovaj projekat 'Solari 3000+' zaslužuje punu pažnju cjelokupne javnosti. Ovdje su svi pobjednici, prije svega naši građani, zatim i šira društvena zajednica i u konačnom i EPCG. Na kraju, poslije otplate, koja traje na primjer za ovu kuću će trajati 5-5 godina, ova kuća će dobijati električnu energiju besplatno."*

Novinarski tekst (OFF): *„Podsjetimo, rok za podnošenje prijave je 60 kalendarskih dana, od dana objavljivanja javnog poziva, odnosno do 31. decembra ove godine. Rezultati će biti objavljeni na internet stranici Elektroprivrede i Eko fonda. Za projekat mogu da se prijave i vlasnici nelegalnih objekata i objekata za koje je legalizacija u toku, a Elektroprivreda i Ministarstvo ekologije i Opštine će, kako je najavljeno pronaći formu kako bi se omogućilo postavljanje solarnih panela i na takve objekte."*

Navedeni dio programskog sadržaja pokriven je segmentima promotivnog spota projekta „Solari 3000+“, širokim kadrovima zgrade Elektroprivrede, kao i krupnim kadrovima logotipa EPCG i bilborda navedenog projekta.

3. Tokom navedenog priloga, osim grafičke oznake tačnog vremena i krola sa najvažnijim informacijama u informativnoj emisiji „Žurnal“, u donjem dijelu ekrana prikazuje se i tekst sljedeće sadržine: *„PROJEKAT SOLARI TRI HILJADE +; MILUTIN ĐUKANOVIĆ U POSJETI PORODICI JANJUŠEVIĆ“*.
4. Postojanje prikriivenog oglašavanja (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu) može se sagledati na osnovu nekoliko elemenata, i to:
  - da li je kroz opisivanje predstavljen poslovni subjekt i njegovi proizvodi na način da se preporučuje subjekat i njegovi proizvodi uz isticanje prednosti ponude, ili se gledaocu obraća kao potencijalnom potrošaču. U spornoj reportaži emituju se izjave predstavnika privrednog društva „Elektroprivreda Crne Gore“, koji predočava gledaocima prednosti

korišćenja solarne energije, direktno promovišući na ovaj način projekat o kojem je riječ u prilogu. Prilog ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na projekat, te animira gledaoce da se za isti prijave, ali nije jasno odvojen od programskog sadržaja tokom kojeg je emitovan i prepoznatljiv kao oglasni sadržaj.

- da li analizirani programski sadržaj može dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu svoje stvarne prirode. Uvidom u sadržaj utvrđuje se da je gledalac mogao biti doveden u zabludu, a takvo dovođenje u zabludu prevashodno je moguće zbog načina na koji sadržaj prezentuje ponudu. Formulisan je na način koji je pogodan da gledaoca uvjeri da je riječ o uredničkom, a ne sadržaju komercijalne (oglasne) prirode. Ne dovodeći u pitanje pravo emitera da, u formi novinarskog priloga, upoznaju gledaoce sa projektima od značaja za širu društvenu zajednicu i prednostima korišćenja obnovljivih izvora energije, predmetni prilog se nedvosmisleno može smatrati oglašavanjem, odnosno telepromocijom u toku informativne emisije.

- Iz sadržine priloga se utvrđuje da prilog ima dominantno promotivan karakter, naročito jer je dio programskog sadržaja pokriven segmentima promotivnog spota projekta „Solari 3000+“, širokim kadrovima zgrade privrednog društva „Elektroprivreda Crne Gore“, kao i krupnim kadrovima logotipa EPCG i bilborda navedenog projekta.

5. Emitovanjem priloga kojim se predstavlja projekat „Solari 3000+“ i njegove prednosti u informativnoj emisiji, emiter je prekršio član 53 stav 1 Pravilnika, kojim je zabranjeno korišćenje telepromocije u informativno-političkim programima.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-15 emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emiter emitovanjem predmetnog programskog sadržaja prekršio član 85 stav 1 Zakona, član 13 stav 1 i član 53 Pravilnika, jer je emitovao telepromociju u toku informativno-političkog programa.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona o elektronskim medijama, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Prva TV“ sa standardima definisanim u podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije [www.aemca.org](http://www.aemca.org).

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

#### **UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU**

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „AST“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva

